הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שִׁיט

קמא. בְּאֵר הַגּוֹלָה

אֲפִלּוּ (יז) **בְּיָדוֹ אַחַת, * חַיָּב.** הַגָּה: וַאֲפִלּוּ הָאוֹכֶל מֻרְבֶּה (יח) וְיֵשׁ יוֹתֵר טָרַח בִּבְרֵרַת הָאוֹכֶל, אֲפִלּוּ הָכִי לֹא יִבְרֹר הַפְּסֹלֶת אֲפִלּוּ כְּדֵי לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר (בית יוסף (ד"ה ומ"ש ומכל מקום)): **ה הַבּוֹרֵר תּוֹרְמוֹסִין מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת שֶׁלָּהֶם חַיָּב, מִפְּנֵי שֶׁהַפְּסֹלֶת שֶׁלָּהֶם (יט) מַמְתֶּקֶת אוֹתָם כְּשֶׁיִּשְׁלְקוּ אוֹתוֹ עִמָּהֶם, וְנִמְצָא כְּבוֹרֵר פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל וְחַיָּב: ו (כ) יֵאִין מוֹלְלִין מְלֵילוֹת, אֶלָּא מוֹלֵל (כא) * בְּשִׁנּוּי מְעַט בְּרָאשֵׁי אֶצְבְּעוֹתָיו.** הַגָּה: וְאַף עַל פִּי שֶׁמְּפָרֵק הָאֹכֶל מִתּוֹךְ הַשִּׁבֳּלִים, הוֹאִיל וְאֵינוֹ מְפָרֵק רַק כְּלַאַחַר יָד כְּדֵי לֶאֱכֹל שָׁרִי, (כב) וְיֵשׁ (ת) מַחְמִירִין (מרדכי ור"ן פרק קמא דיום טוב (מהלכי פ' תרפ"ת, ר"ן ו. ד"ה ופיכך)). (כג) וְלָכֵן אָסוּר לְפָרֵק הָאֲגוֹזִים לוּזִים אוֹ אֲגוֹזִים

ו שבת (עד.) מימרא דחזקיה וכפרוש רמכב"ם בפרק ח' (שם). ז ביצה י"ב (ע"ב) ובשבת קכ"ח (ע"א) וכחכמים.

בְּאֵר הֵיטֵב

יוסף (ד"ה ומ"ש ומכל מקום), מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) עַיֵּן שָׁם, וְכֵן כָּתַב הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמֹה פֶּרֶק קָמָא דְּבֵיצָה סִימָן מ"ב: ו (ת) **מַחְמִירִין.** דְּסְבִירָא לְהוּ דְּדַוְקָא לְרַכֵּךְ שָׁרִי, אֲבָל לְפָרֵק הַדָּגָן מִתּוֹךְ הַשִּׁבֳּלִים הֲרֵי תּוֹלָדָה דְּדָשׁ וְאָסוּר. אֲבָל כְּשֶׁנִּתְפָּרְקוּ הַדָּגָן מִן הַשִּׁבֳּלִים מֵעֶרֶב שַׁבָּת מֻתָּר לְקַלְּפוֹ לְכַלֵּי עָלְמָא, עַיֵּן סוֹף סִימָן שכ"א.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הָיָה זְמַן מֻפְלָג מִסְּעוּדַת בֵּין הָעַרְבַּיִם: **ד (יז) בְּיָדוֹ אַחַת.** אַף דִּלְקַמָּן בְּסָעִיף ז' אִיתָא דִּלְנַפֵּחַ בְּיָדוֹ אַחַת מֻתָּר, הָתָם לָאו דֶּרֶךְ בְּרִירָה הוּא בָּזֶה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּסְתָם בְּרִירָה לֹא מִקְרֵי שׁוּם שִׁנּוּי עַל יְדֵי מָה שֶּׁבֵּרַר בְּיָדוֹ אַחַת. וְיֵשׁ דְּלָא גָּרְסֵי כְּלָל מֻתֶּבֶת אַחַת, וְעִקַּר רְבוּתָא הוּא דַּאֲפִלּוּ בְּיָדוֹ, דִּבְאָכֹל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת מְקִילִינַן בָּזֶה הֵיכָא שֶׁכְּפָנָתוֹ לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר, הָכָא חַיָּב: (יח) וְיֵשׁ יוֹתֵר וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּבְיוֹם טוֹב בְּכָהֵאי גַּוְנָא צָרִיךְ לְבָרֵר הַפְּסֹלֶת, קָא מַשְׁמַע לָן דְּשָׁאנֵי הָתָם דְּמִשּׁוּם שִׂמְחַת יוֹם טוֹב הוּא כְּדֵי לְמַעֵט בְּטָרְחָא, אֲבָל הָכָא דֶּרֶךְ בְּרִירָה הוּא: **ה (יט) מַמְתֶּקֶת אוֹתָם.** וּמִבְּלַעְדֵי זֶה הַתּוֹרְמוֹס מַר מְאֹד וְחָשִׁיב כִּפְסֹלֶת, וְהַפְּסֹלֶת אֵינוֹ מַר כָּל כָּךְ, עַל כֵּן חָשִׁיב הַתּוֹרְמוֹס כִּפְסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל: **ו (כ) אֵין מוֹלְלִין וְכוּ'.** מִלֵּילָה הוּא שֶׁמּוֹלֵל הַשִּׁבֳּלִים כְּדֵי לְפָרֵק הַדָּגָן מִתּוֹכָן, וְאָסוּר (יח) מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּדָשׁ: **(כא) בְּשִׁנּוּי מְעַט וְכוּ'.** בְּגְמָרָא אֵיתָא שָׁם (קכח.) וּמוֹלֵל בְּרָאשֵׁי אֶצְבְּעוֹתָיו, וְזֶהוּ הַשִּׁנּוּי שֶׁאֵינוֹ מוֹלֵל בְּיָדוֹ, וּמַה דְּקָאָמַר מְעַט, הַיְנוּ שֶׁלֹּא יִמְלוֹל בָּהֶם רַק מְעַט [כֵּן מוּכָח בְּגְמָרָא שָׁם. עוֹלַת שַׁבָּת (ס"ק יא)]. וְהוּא הַדִּין בְּשַׁרְבִיטִין שֶׁל קְטָנִיּוֹת, שֶׁאֵין לְהוֹצִיא מֵהֶן הַקְּטָנִיּוֹת (יט) רַק מְעַט וְעַל יְדֵי שִׁנּוּי. (יג) וְצָרִיךְ עִיּוּן דְּכָל הָעוֹלָם נוֹהֲגִין הֶתֵּר, א]וְצָרִיךְ לוֹמַר כֵּיוָן שֶׁעוֹדָן לַחִין וְאַף הַשַּׁרְבִיט אוֹכְלִין אוֹתוֹ, לֹא הֲוֵי מְפָרֵק, רַק כְּמַפְרִיד אֹכֶל מֵאֹכֶל, אֲבָל יְבַשִּׁין (יג) אוֹ שֶׁאָר מִינֵי קְטָנִיּוֹת שֶׁאֵין הַשַּׁרְבִיטִין רְאוּיִין לַאֲכִילָה, כְּגוֹן פּוֹלִין שֶׁלָּנוּ וְכֵן הַשּׁוּמְשְׁמִין מִקְּלִפָּתָן, אָסוּר לְכַלֵּי עָלְמָא בְּלִי שִׁנּוּי (טו) אַף שַׁדַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל מִיָּד. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה בשיבולי): **(כב) וְיֵשׁ מַחְמִירִין.** דְּסְבִירָא לְהוּ דְּדַוְקָא לְרַכֵּךְ הַשִּׁבֳּלִים מֻתָּר עַל יְדֵי שִׁנּוּי אָסוּר, אֲבָל לְפָרֵק הַדָּגָן מִתּוֹךְ הַשִּׁבֳּלִים אַף עַל יְדֵי שִׁנּוּי אָסוּר, אַף שַׁדַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר, מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּדָשׁ. אֲבָל כְּשֶׁנִּתְפָּרֵק הַדָּגָן מִן הַשִּׁבֳּלִים מֵעֶרֶב שַׁבָּת, (טו) מֻתָּר לְקַלְּפוֹ לְכַלֵּי עָלְמָא, דְּאֵין זֶה בִּכְלָל מְפָרֵק כְּלָל, וַאֲפִלּוּ לְקַלֵּף הַרְבֵּה מֻתָּר (יז) כְּדְאִיתָא בְּגְמָרָא. וְכָל זֶה כְּשֶׁשַּׁדַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר, כְּדְאִיתָא לְקַמָּן בְּסוֹף סִימָן שכ"א (סי"ט) עַיֵּן שָׁם. וּלְרַכֵּךְ תַּפּוּחַ קָשֶׁה, אֶפְשָׁר דְּמֻתָּר אֲפִלּוּ בְּלִי שִׁנּוּי [פְּרֵי מְגַדִּים (א"א סק"ח)]: **(כג) וְלָכֵן אָסוּר וְכוּ'.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ עַל יְדֵי שִׁנּוּי, דִּבְלִי דַּהְרֵי הַגְמָרָא הַשְׁוָה אוֹתָם לְהַדָדֵי, וְרַק עַל יְדֵי שִׁנּוּי יִהְיֶה מֻתָּר לְדַעָה הָרִאשׁוֹנָה וּכְמוֹ שֶׁהוֹכִיחוּ לָזֶה מִסְּגְיָא דְּמַפְנֵי (שבת קכח.). עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה אין מולליין). וְהָמֵגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) שְׁתָּמַהּ עַל מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין הָעוֹלָם הֶתֵּר בָּזֶה, תְּמִיהָתוֹ הוּא אַף לְדַעָה הָרִאשׁוֹנָה, דְּהָעוֹלָם נוֹהֲגִין לְהָקֵל בָּזֶה אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא עַל יְדֵי שִׁנּוּי [דְּאַיִן לוֹמַר דְּכַנָּתוֹ לְדַעָה שְׁנִיָּה, דְּלֹא שַׁיָּךְ לְהִתְפַּלֵּא עַל זֶה, דְּאוּלַי סְבִירָא לְהוּ כְּדַעָה הָרִאשׁוֹנָה כַּאֲשֶׁר בָּאֱמֶת דַּעַת הָרַמְ"א כֵּן מִדְּמוּכָח בְּדְבָרָיו, וְכֵן כָּתַב הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"י) בְּשֵׁם הַמַּהַרְשַׁ"ל (ישׁ"ש ביצה פ"א סי' לח) וְנַחֲלַת צְבִי דְּהָעֶקֶר כַּדַּעָה הָרִאשׁוֹנָה]. וְהִנֵּה בְּאֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק יא) הֵבִיא שֶׁמַּהַרַ"שׁ רָצָה לְצַדֵּד לְתָרֵץ מִנְהַג הָעוֹלָם, עַיֵּן שָׁם שֶׁנִּדְחַק בִּדְבָרָיו, וּבֶאֱמֶת אֵינִי יוֹדֵעַ שׁוּם תֵּרוּץ לָזֶה, דְּבִגְמָרָא הֲנֵי"ל מוּכָח בְּהֶדְיָא דְּאָסוּר לְפָרֵךְ קְטָנִיּוֹת בְּשַׁבָּת וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ. וְדַע עוֹד דְּמִדִּבְרֵי הַט"ז (סק"ד) מַשְׁמַע [ב]דְּאִם נִתְקוּ הַקְּטָנִיּוֹת מִן הַשַּׁרְבִיטִין בִּפְנֵים מֵאַתְּמוֹל לִקַּח הַקְּטָנִיּוֹת מֵהֶן אִם רָצָה לֶאֱכֹל מִיָּד, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר גַּם כֵּן עַל יְדֵי שִׁנּוּי, וּכְמוֹ שֶׁהוֹכַחְנוּ מִן הַגְמָרָא. וְיֵשׁ לְדַחוֹת בְּאוֹר דִּבְרֵי הַט"ז עַיֵּן (בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת) [בְּפְרֵי מְגַדִּים (מש"ז סק"ד)]. וּמִסְּתִימַת הַגְמָרָא הֲנֵי"ל מַשְׁמַע דְּאֵין לְחַלֵּק בֵּין נִתְקוּ לְלֹא נִתְקוּ. וְעַיֵּן (בְּפְרֵי מְגַדִּים) [בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת] (ס"ק יג) שֶׁפָּרַשׁ בּוֹ פֵּרוּשׁ

בְּאוּר הֲלָכָה

וְדוּמְיָא דְּלִקְלוּף שׁוּמִים וּבְצָלִים דְּאָסוּר אֲפִלּוּ זְמַן, וְכִדְאִיתָא בְּסוֹף סִימָן שכ"א עַיֵּן שָׁם. וְכָל זֶה בַּעֲצָמוֹת שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיהֶם בָּשָׂר, אֲבָל אוֹתָם הָעֲצָמוֹת שֶׁאֵין עֲלֵיהֶם בָּשָׂר כְּלָל יֵשׁ לְזַהֵר שֶׁלֹּא לְבָרְרָם וּלְהַשְׁלִיכָם מֵעַל הַקְּעָרָה קֹדֶם הָאֲכִילָה, דְּהֲוֵי לֵיהּ פְּסֹלֶת מִתּוֹךְ אֹכֶל דְּשַׁיָּךְ בּוֹ בְּרִירָה אֲפִלּוּ בִּלְאַלְתַּר, אֶלָּא יִטֹּל הַבָּשָׂר וְהָעֲצָמוֹת יַשְׁאִירוּ בַּקְּעָרָה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְמַעְלָה בְּשֵׁם מַאֲמַר מָרְדְּכַי. וְאִם קָשֶׁה לוֹ לְדַקְדֵּק בָּזֶה, יִמְצֹץ בְּפִיו מְעַט כָּל עֶצֶם קֹדֶם שֶׁמַּשְׁלִיכוֹ לַחוּץ, דְּשׁוּב אֵין שָׁם פְּסֹלֶת עָלָיו כְּנַ"ל:

* חַיָּב. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק יז) דַּאֲפִלּוּ לְאַלְתַּר, דְּאִלּוּ לְאַחַר זְמַן אֲפִלּוּ אֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת חַיָּב, וְכֵן כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים. וְהִנֵּה מַה שֶּׁנֹּהֲגִין הָרַבָּה אֲנָשִׁים שֶׁמְּכִינִין מֵאֹכֶל בְּשַׁבָּת קֹדֶם בְּשַׁחֲרִית [הַנַּעֲשָׂה מֵרִגְלֵי בְּהֵמָה] לְהַנִּיחוֹ עַל סְעוּדָה שְׁלִישִׁית, יֵשׁ מֵהֶם שֶׁנִּכְשָׁלִים בְּכַמָּה אִסּוּרִים עַל יְדֵי זֶה, עַל כֵּן מֻכְרָח אֲנִי לְבָאֲרָם כְּדֵי שֶׁיֵּדְעוּ לַעֲשׂוֹת בְּדֶרֶךְ הַתֵּר. א) שֶׁדַּרְכָּן לְקַלֵּף שׁוּמִים וּבְצָלִים וּלְחָתְכָן דַּק דַּק וּלְהַנִּיחַ בְּתוֹכָן, וְיֵשׁ בָּזֶה שְׁנֵי אִסּוּרִים, אֶחָד עַל הַקִּלּוּף כְּיָוֹן דְּהוּא אַלְאַחַר זְמַן חַיָּב מִשּׁוּם בּוֹרֵר, כִּדְאִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי (פ"ז ה"ב) וְהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף סוֹף סִימָן שכ"א וְהֵבִיאוֹ הָרַמְ"א שָׁם בְּהַגָּ"ה, וְעַל כֵּן הָרוֹצֶה לִתֵּן שׁוּמִים וּבְצָלִים אַלְאַחַר זְמַן לֹא יְקַלְּפֵנּוּ, וְאִסּוּר שֵׁנִי עַל הַחִתּוּךְ שֶׁמְּחַתְּכוֹ דַּק דַּק דַּיִּשׁ בָּזֶה מִשּׁוּם טוֹחֵן וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן שכ"א סָעִיף י"ב עַיֵּן שָׁם, דְּלְאַחַר זְמַן לְכַלֵּי עָלְמָא חַיָּב מִשּׁוּם טוֹחֵן וְיֵשׁ הַרְבֵּה שֶׁמַּחְמִירִין בָּזֶה אֲפִלּוּ בִּלְאַלְתַּר עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק מה), וְלִפְי זֶה אֲפִלּוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁמְּכִינִין אוֹתוֹ הַמַּאֲכָל לֶאֱכֹלוֹ לְאַלְתַּר, גַּם כֵּן צְרִיכִין לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יַחְתְּכוּ הַבְּצָלִים דַּק דַּק]. ב) אִם הִרְטִיב חַם שֶׁהָיָה סוֹלֶדֶת בּוֹ בְּשָׁעָה שְׁנוֹתְנִין הַבְּצָלִים וְהַשּׁוּמִים לְתוֹכָן, יֵשׁ בָּזֶה גַּם מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל אִם הוּא בִּכְלֵי רִאשׁוֹן, וַאֲפִלּוּ אִם הוּא בִּכְלֵי שֵׁנִי יֵשׁ מְחַמִּירִין בָּזֶה, וּבִקְרֵט אִם הָיָה נִכְוִית בּוֹ דְּבוּדְאֵי יֵשׁ לִזָּהֵר בָּזֶה מְאֹד. וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן שי"ח סָעִיף ה' עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן מ"ח, וְדָבָר זֶה מְצוּי מְאֹד אֵצֶל הָאֲנָשִׁים הָאוֹכְלִין אֶת הַמַּאֲכָל הַזֶּה כְּשֶׁהוּא חַם בִּבְקָר וְגַם מְעָרְבִין בְּתוֹכוֹ חֹמֶץ וּפֵרוֹרֵי פַּת יָבֵשׁ, וְעַל כֵּן צְרִיכִין לִזָּהֵר מְזֶּה מְאֹד אֲפִלּוּ בִּכְלֵי שֵׁנִי כְּשֶׁהִרְטִיב חַם שֶׁהָיָד נִכְוִית בּוֹ, וּמֻהָּבְטָן לִזָּהֵר אֲפִלּוּ אִם הוּא יָד סוֹלֶדֶת בּוֹ שֶׁלֹּא לִתֵּן אֵז שׁוּם דָּבָר לְתוֹכוֹ. ג) שֶׁבּוֹרְרִין הָעֲצָמוֹת מִן הַבָּשָׂר וּמַשְׁלִיכִין אוֹתָן לַחוּץ, וְיֵשׁ לְדוֹן בָּזֶה מִשּׁוּם בּוֹרֵר לִכְלֵי עָלְמָא כְּיָוֹן דְּהוּא אַלְאַחַר זְמַן, אִם לֹא שֶׁיִּמְצֹץ כָּל עֶצֶם קְצָת בַּפֶּה קֹדֶם שֶׁיְּזָרְקֵנּוּ וְאָז אֵין שָׁם בּוֹרֵר עָלָיו. וְאוּלַי יֵשׁ לוֹמַר דְּעֶצֶם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מֹחַ נֶחְשָׁב כְּמִין אֹכֶל וּמְבֻשָּׁל דְּכִתְבִנוּ לְעֵיל (ס"ק טז) דְּמִיקְרֵי שְׁנֵי מִינִים, וְעַל כֵּן הַנָּכוֹן לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ:

ו * **בְּשִׁנּוּי וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כא). וְדַע דִּבְבֵיצָה י"ב (ע"ב) אֵיתָא דִּנְשָׁאל לְקַמֵּיהּ דְּרָבָא עַל אֵיסּוּרֵיהֶא דְּחַרְדְּלָא מַהוּ לְפָרְסֵי וּמֵיכַל מִנַּיְיהוּ בְּיוֹם טוֹב, וְאָמַר לֵיהּ מוֹלְלִין מְלֵילוֹת וּמְפָרְכִין קְטָנִיּוֹת בְּיוֹם טוֹב, וְדַוְקָא בְּיוֹם טוֹב, אֲבָל בְּשַׁבָּת אָסוּר לְמִלֹּל כִּדְאִיתָא שָׁם, וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן פְּרִיכַת קְטָנִיּוֹת, דְּהֲרֵי הַגְמָרָא הַשְׁוָה אוֹתָם לְהַדָדֵי, וְרַק עַל יְדֵי שִׁנּוּי יִהְיֶה מֻתָּר לְדַעָה הָרִאשׁוֹנָה וּכְמוֹ שֶׁהוֹכִיחוּ לָזֶה מִסְּגְיָא דְּמַפְנֵי (שבת קכח.). עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה אין מולליין). וְהָמֵגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) שְׁתָּמַהּ עַל מַה שֶּׁנּוֹהֲגִין הָעוֹלָם הֶתֵּר בָּזֶה, תְּמִיהָתוֹ הוּא אַף לְדַעָה הָרִאשׁוֹנָה, דְּהָעוֹלָם נוֹהֲגִין לְהָקֵל בָּזֶה אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא עַל יְדֵי שִׁנּוּי [דְּאַיִן לוֹמַר דְּכַנָּתוֹ לְדַעָה שְׁנִיָּה, דְּלֹא שַׁיָּךְ לְהִתְפַּלֵּא עַל זֶה, דְּאוּלַי סְבִירָא לְהוּ כְּדַעָה הָרִאשׁוֹנָה כַּאֲשֶׁר בָּאֱמֶת דַּעַת הָרַמְ"א כֵּן מִדְּמוּכָח בְּדְבָרָיו, וְכֵן כָּתַב הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"י) בְּשֵׁם הַמַּהַרְשַׁ"ל (ישׁ"ש ביצה פ"א סי' לח) וְנַחֲלַת צְבִי דְּהָעֶקֶר כַּדַּעָה הָרִאשׁוֹנָה]. וְהִנֵּה בְּאֲלִיָּה רַבָּה (ס"ק יא) הֵבִיא שֶׁמַּהַרַ"שׁ רָצָה לְצַדֵּד לְתָרֵץ מִנְהַג הָעוֹלָם, עַיֵּן שָׁם שֶׁנִּדְחַק בִּדְבָרָיו, וּבֶאֱמֶת אֵינִי יוֹדֵעַ שׁוּם תֵּרוּץ לָזֶה, דְּבִגְמָרָא הֲנֵי"ל מוּכָח בְּהֶדְיָא דְּאָסוּר לְפָרֵךְ קְטָנִיּוֹת בְּשַׁבָּת וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ. וְדַע עוֹד דְּמִדִּבְרֵי הַט"ז (סק"ד) מַשְׁמַע [ב]דְּאִם נִתְקוּ הַקְּטָנִיּוֹת מִן הַשַּׁרְבִיטִין בִּפְנִים מֵאַתְּמוֹל לִקַּח הַקְּטָנִיּוֹת מֵהֶן אִם רָצָה לֶאֱכֹל מִיָּד, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר גַּם כֵּן עַל יְדֵי שִׁנּוּי, וּכְמוֹ שֶׁהוֹכַחְנוּ מִן הַגְמָרָא. וְיֵשׁ לְדַחוֹת בְּאוֹר דִּבְרֵי הַט"ז עַיֵּן (בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת) [בְּפְרֵי מְגַדִּים (מש"ז סק"ד)]. וּמִסְּתִימַת הַגְמָרָא הֲנֵי"ל מַשְׁמַע דְּאֵין לְחַלֵּק בֵּין נִתְקוּ לְלֹא נִתְקוּ. וְעַיֵּן (בְּפְרֵי מְגַדִּים) [בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת] (ס"ק יג) שֶׁפָּרַשׁ בּוֹ פֵּרוּשׁ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

מִדְּאוֹרַיְיתָא: **(יג)** עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה בשיבולי): **(יג)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח): **(יד)** פֵּרוּשׁוֹ: **(טו) דִּלְעִנְיַן מְפָרֵק אֵין נִפְקָא מִינָּהּ בֵּין מִיָּד לְלַאַחַר זְמַן. וְאִי אֵין דַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל מִיָּד אֲפִלּוּ עַל יְדֵי שִׁנּוּי אָסוּר, כְּשֶׁאֵר בּוֹרֵר אֹכֶל מִתּוֹךְ פְּסֹלֶת שֶׁאָסוּר בִּלְאַלְתַּר זְמַן, וְדַע וּמוֹלֵל אֵין בּוֹ מִשּׁוּם בּוֹרֵר שֶׁעֲדַיִן יֵשׁ לוֹ פְּסֹלֶת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה:** (טז) אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם הַגְמָרָא (ביצה יג:): **(יז)** בֵּיצָה י"ג עַמּוּד ב' דְּעָבְדָא לֵיהּ כְּסֵי כְּסֵי:

ז' **רש"י** בֵּיצָה דף י"ב עַמּוּד ב' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל מוֹלְלִין, **דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּהוּא רַק מִדְּרַבָּנָן,** וּמִסְּתַבְּרָא דְּהוֹכָחָתוֹ, דְּאִי לָאו הָכִי לֹא הָיוּ מַתִּירִין בְּיוֹם טוֹב, וּלְפִי מַה דְּמַפֵּיק בְּסוֹף הַסּוּגְיָא דְּדַוְקָא עַל יְדֵי שִׁנּוּי, שׁוּב אֵין רְאָיָה. וְעַיֵּן שַׁבָּת דַּף ע"ג עַמּוּד ב' בְּגְמָרָא תָּנָא הַדָּשׁ וְהַמְנַפֵּץ וְהַמְנַפֵּחַ וְכוּ', **וּפֵרַשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל** (עד. ד"ה תיר הקוצר) **וְכֵן פֵּרוּשׁ** (ערך פץ) דְּהוּא מְלֵילוֹת שִׁבֳּלִים, **וּמַשְׁמַע דִּסְבִירָא לְהוּ דְּהוּא**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"ט) כתב ג"כ שיש ללמד זכות שבעודם לחים מותר. ובסידורו כתב שבעל נפש יחמיר לעצמו כי אין זה היתר ברור. **ב]** וכן כתב בשו"ע הרב (שם). אמנם בסידור כתב: יזהר מאד שלא לאכול בשבת פולין בין חיין בין מבושלים בעודם בשרביטין שלהם ואע"פ שכבר ניתקו הפולין מהשרביט על ידי הבישול ואינן מחוברים בו.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ח שם ושם. ט שם (שבת ק״מ (ע״א) בְּמִשְׁנָה. י שם בְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י (ד״ה ואין שולין). כ שם קל״ז (ע״ב) בְּמִשְׁנָה. ל שם קל״ט (ע״ב) בְּמִשְׁנָה וּבְפֵרוּשׁ רַשׁ״י שם (ד״ה נותנין). מ שם מֵימְרָא דְּזִעִירִי.

גְּדוֹלִים מִתּוֹךְ (כד) קְלִפָּתָן הַיֵּרָקָה (מהרי״ל (מנהגים)). וְטוֹב לְהַחְמִיר מֵאַחַר דְּיָכוֹל לְאָכְלָן כָּךְ בְּלֹא פֵּרוּק: ז חָיוּ לוֹ (כה) מְלִילוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת, לֹא יִנָּפֶה (כו) בְּקִנּוֹן (וּפֵרַשׁ רַשׁ״י (מ״ק יב:, ד״ה קנון), כְּלִי שֶׁרֹאשׁוֹ אֶחָד רָחָב וְהַשֵּׁנִי עָשׂוּי כְּמִין מַרְזֵב, וְנוֹתְנִין הַקְּטָנִיּוֹת בְּרֹאשׁוֹ הָרָחָב וּמְנַעֲנֵעַ הָאֹכֶל וּמִתְגַּלְגֵּל דֶּרֶךְ הַמַּרְזֵב, וְהַפְּסֹלֶת נִשְׁאָר בַּכְּלִי) וְתַמְחוּי (פֵּרוּשׁ קְעָרָה גְּדוֹלָה) (כז) וְלֹא בְּשָׁתֵי יָדָיו, אֶלָּא מְנַפֶּה בְּיָדוֹ אַחַת בְּכָל כֹּחוֹ: ח (כח) ט״אֵין (ט) שׁוֹרִין אֶת (כט) הַכַּרְשִׁינִין (פֵּרַשׁ הָעָרוּךְ (ערך כרשן) וְיֵצ״ה בְּלַעַ״ז), יהֵינוּ שֶׁמְּצִיף מַיִם עֲלֵיהֶם בִּכְלִי כְּדֵי לְהָסִיר הַפְּסֹלֶת, וְלֹא שָׁפִין אוֹתָן בַּיָּד כְּדֵי לְהָסִיר הַפְּסֹלֶת, * דַּהֲוָה לֵיהּ כְּבוֹרֵר, אֲבָל נוֹתְנָן בִּכְבָרָה (ל) * אַף עַל פִּי שֶׁנּוֹפֵל הַפְּסֹלֶת דֶּרֶךְ נִקְבֵי הַכְּבָרָה: ט (לא) * כְּמְשַׁמֶּרֶת, * אֲפִלּוּ תְּלוּיָה מֵעֶרֶב שַׁבָּת, (לב) אָסוּר * לִתֵּן בָּהּ שְׁמָרִים. לאֲבָל אִם נָתַן בָּהּ שְׁמָרִים מֵעֶרֶב שַׁבָּת, מֻתָּר לִתֵּן עֲלֵיהֶם מַיִם מִכְּדֵי שֶׁיַּחְזְרוּ (לג) צְלוּלִים לְזוֹב: י מ״יַּיִן אוֹ מַיִם שֶׁהֵם צְלוּלִים, (לד) מֻתָּר לְסַנְּנָן בִּמְשַׁמֶּרֶת. הַגָּהּ: וְאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ (י) (לה) * קֶסֶמִין דַּקִּין,

בַּאֵר הֵיטֵב

וְכֵן כָּתַב הַשַּׁ״ז (סק״ד) לְאִסּוּר, וְסַיָּם וַאֲפִלּוּ אִם כְּבָר נִתְקַן מֵעֶרֶב שַׁבָּת, אֵין לִסְמֹךְ הַקְּטָנִיּוֹת מִן הַקְּלִפּוֹת אֶלָּא מַה שֶּׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל מִיָּד, וְעַיֵּן סִימָן של״ו סָעִיף ח׳ (ט״ז סק״ח): ח (ט) שׁוֹרִין. צָרִיךְ לוֹמַר שׁוֹלִין. ט״ז (סק״ה). וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ט) דְּהוּא הַדִּין אִם יֵשׁ פְּסֹלֶת וְאֹכֶל מְעֹרָבִין אָסוּר לִתֵּן מַיִם עֲלֵיהֶם כְּדֵי שֶׁיִּפֹּל הַפְּסֹלֶת לְמַטָּה כְּגוֹן שֶׁעֲפָר, אוֹ שֶׁיְּצִיץ לְמַעְלָה כְּגוֹן תֶּבֶן, עַיֵּן שָׁם: י (י) קֶסֶמִין. וְהוּא הַדִּין אִם יֵשׁ בּוֹ קְמָחִים נְמֵי מֻתָּר לְסַנְּנוֹ. רַשׁ״י (ד״ה כדי). וְהֵיינוּ דְּרֹב אִינְשֵׁי לֹא קָפְדִי בְּהָכֵי. ט״ז (סק״י) בְּשֵׁם הָרַ״ן (נז: ד״ה גמ׳). וּלְפִי זֶה נְמִי מֻתָּר לְנַפֵּחַ קַשׁ אוֹ קֶסֶמִין לְצַד אֶחָד כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לִשְׁתּוֹת הַמַּיִם אוֹ הַיַּיִן, דְּכֵיוָן דִּבְלָאוֹ הָכִי מִשְׁתַּתֵּי מֻתָּר. הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק

בֵּאוּר הֲלָכָה

אַחַר וְצָרִיךְ עִיּוּן, וְהָאלְיָה רַבָּה (ס״ק יא) וְכֵן הַחַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל יד ס״א) לֹא הֶעְתִּיקוּ לְדִינָא כִּי אִם דִּבְרֵי הַמַּגֵּן אַבְרָהָם, וְכֵן כָּתַב הָאלְיָה רַבָּה בְּשֵׁם הַמַּלְבּוּשֵׁי יוֹם טוֹב (סק״ט):

ח * דַּהֲוָה לֵיהּ כְּבוֹרֵר. וּלְשׁוֹן רַשׁ״י (קמ. ד״ה ולא שפין) בָּזֶה דַּהֲוָה לֵיהּ בּוֹרֵר. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (משׁ״ז סק״ה) שֶׁמִּסְתַּפֵּק אִם יֵשׁ בָּזֶה חִיּוּב חַטָּאת, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי יֵשׁ לְהָבִיא [רְאָיָה] מִמַּה דְּאִיתָא בֵּיצָה (י״ג) [י״ד] עַמּוּד ב׳ וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים בּוֹרֵר כְּדַרְכּוֹ וְכוּ׳ רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אַף מְדִיחַ רְשׁוּלָה, עַיֵּן שָׁם בְּגֶמָרָא דְּהוּא מַמָּשׁ כְּעִנְיָנֵנוּ. וְהִנֵּה מִדְּקָאָמְרִי בֵּית הִלֵּל בּוֹרֵר כְּדַרְכּוֹ וְכוּ׳ מוּכָח דְּהִתִּירוּ בְּיוֹם טוֹב מִלְּאכֶת בְּרִירָה גְּמוּרָה, וְלֹא אָסְרוּ בְּנָפָה וּכְבָרָה אֶלָּא מִשּׁוּם דִּמְיַחֲזֵי כְּמַאן דְּעָבֵיד הַרְבֵּה לְצֹרֶךְ חֹל, וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הָרִאשׁוֹנִים, וּמִדְּרָבָן גַּמְלִיאֵל הוֹסִיף וְאָמַר אַף מְדִיחַ, עַל כָּרְחָךְ דָּגַם זֶה מְלֶאכֶת גְּמוּרָה הוּא מִדְּאוֹרַיְיתָא, וְכֵן בִּירוּשַׁלְמִי שָׁם בְּבֵיצָה (פ״א ה״ח) מִשְׁמַע כְּדִבָּרֵינוּ: * אַף עַל פִּי שֶׁנּוֹפֵל וְכוּ׳. כֵּן הוּא לְשׁוֹן הָרַ״ן (נח. ד״ה מתני׳ אין) עַיֵּן שָׁם, וּלְשׁוֹן רַשׁ״י (שם ד״ה אבל נותן לתוך) בָּזֶה ג]אַף עַל פִּי דִּלְקַמָּיִם נוֹפֵל וְכוּ׳, וּמִשְׁמַע דְּסִבְירָא לֵיהּ דְּאִי לָאו הָכִי אָסוּר מִשּׁוּם דְּהָוֵי פְּסִיק רֵישָׁא:

ט * מְשַׁמֶּרֶת. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק לט), וְכֵן פְּסַק הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ח׳ מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת הִלְכָה י״א, וְנִרְאֶה דְּהָיָה סָפֵק לוֹ כְּמַאן הִלְכְתָא כְּרַבָּה אוֹ כְּרַבִּי זֵירָא, וְסוֹבֵר דְּרַבָּה וְרַבִּי זֵירָא פְּלִיגֵי אַהֲדָדֵי, וּדְלֹא כְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י (קלח. ד״ה דנותל), וְכֵן הוּא דַּעַת הַתּוֹסָפוֹת בְּדַף ע״ג עַמּוּד ב׳ דְּבוּר הַמַּתְחִיל מִשּׁוּם, עַיֵּן שָׁם. וְנִרְאֶה לִי דְּהַתּוֹסָפוֹת וְהָרַמְבַּ״ם מִפְּרָשִׁין טַעֲמֵיהּ דְּרַבָּה דִּלְא דָּמֵי לְמִרְקַד, דְּמִרְקַד עוֹשֶׂה כָּל זְמַן הָרִקּוּדוּ פְּעֻלָּה בְּפֹסֶלֶת וְאֹכֶל בְּיַחַד, שֶׁמְּנַעְנֵעַ הַכְּבָרָה וְעַל יְדֵי זֶה נִבְרָר מִן אֶחָד מַחֲבֵרוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה שֶׁבְּשָׁעַת הַבְּרוּר אֵין נַעֲשֶׂה 'פְּעֻלָּה כְּלָל בַּהֶשְׁמָרִים, שֶׁמַּנָּחִים בִּמְקוֹמָם וְהַיַּיִן זָב מֵהֶן, עַל כֵּן דָּמֵי יוֹתֵר לְבוֹרֵר, שֶׁנּוֹטֵל אֶת הָאֹכֶל מִתּוֹךְ הַפְּסֹלֶת נִשְׁאָר מֻנָּח בִּמְקוֹמוֹ, דִּבְכָהֵאי גַּוְנָא הֲוֵי נְמֵי דֶּרֶכוֹ שֶׁל בּוֹרֵר. וְדַע דִּבְדִבָּרֵינוּ מְיֻשָּׁב הֵיטֵב אֲמַאי לֹא חַיֵּב לְרַבָּה בְּכָל מֵרַקַּד גַּם מְשׁוּם בּוֹרֵר, וּלְפִיכָךְ נָיֵיד הָרַמְבַּ״ם מִפְּרוּשׁ רַשׁ״י, וְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה משמרת) מַה שֶּׁכָּתַב בְּדַעַת הָרַמְבַּ״ם, וְהַנִּרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי כָּתַבְתִּי. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בִּירוּשַׁלְמִי פֶּרֶק כְּלָל גָּדוֹל (פ״ז ה״ב) וּבְפֶרֶק תּוֹלִין (פ״ב ה״א), דְּמוּכָח שָׁם בְּהָדְיָא דְּמַאן דְּסִבְירָא לֵיהּ מְשׁוּם בּוֹרֵר לֹא סְבִירָא לֵיהּ מְשׁוּם מְרַקֵּד, וּדְלֹא כְּפֵרוּשׁ רַשׁ״י, וּכְבָר הִקְדִּימָנִי הַגָּרַ״ן עֲזָה (בשו״ת קרבן ס״ז ה״ב ד״ה אין) בְּזוֹ הַקַּשְׁיָא עַל פֵּרוּשׁ רַשׁ״י עַיֵּן שָׁם:

* אֲפִלּוּ תְּלוּיָה. הֵיינוּ מֵה שֶּׁמְּתוּחָה עַל פִּי חֲלַל אֵיזֶה כְּלִי שֶׁמִּסְתַּנֵּן בָּהּ, דִּלְתְלוּתָהּ בְּשַׁבָּת בְּוַדַּאי אָסוּר וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן שט״ו סָעִיף ט׳:

* לִתֵּן בָּהּ שְׁמָרִים. בְּשַׁבָּת, אֲבָל מֵתָּר לְתַת מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְתוֹךְ הַמְשֻׁמֶּרֶת וְהַיַּיִן זָב מִמֶּנּוּ בְּשַׁבָּת [אוֹר זָרוֹעַ (ח״כ סי׳ נט)]:

י * קֶסֶמִין דַּקִּין. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק לה) שֶׁכָּתַב וְהוּא הַדִּין אִם יֵשׁ בּוֹ קְמָחִין, כֵּן כָּתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן י׳ בְּשֵׁם הַתְּנָיָא (סי׳ יח ענין סעודת שבת), וְכָתַב עַל זֶה וְכֵן כָּתַב רַשׁ״י (קלט: ד״ה כדי). וְהִנֵּה הַמְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ויין) יִרְאֶה דְּסוֹבֵר ד]דִּמְפַנֵּי הַקְּמָחִין אֵינוֹ מֻתָּר כִּי אִם בְּסוּדָרִין וְלֹא בִּמְשַׁמֶּרֶת, וּלְפִי זֶה

מִקְרֵי כָּל שֶׁרָאוּי לִשְׁתּוֹת כָּךְ בְּלִי סְנִנּוֹן (כה) לְרֹב בְּנֵי אָדָם, (כו) ג]וְיֵשׁ מַחְמִירִין דְּדַוְקָא כְּשֶׁכֻּלָּם יְכוֹלִים לִשְׁתּוֹת כָּךְ, וְאֵין מְסַנְּנִין אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ צְלוּלִין בְּיוֹתֵר. וְכֵן מַשְׁקֶה שֶׁקָּדִים הַכְּתוּשִׁין מֵעֶרֶב שַׁבָּת מֻתָּר לְסַנֵּן בְּשַׁבָּת, הוֹאִיל דְּיִכוֹלִים לִשְׁתּוֹתוֹ כָּךְ בְּלִי סְנִנּוֹן [אַחֲרוֹנִים]: (לה) קֶסֶמִין דַּקִּין. אִיתָא בְּסַמַ״ג קָצַת קֶסֶמִין, וְהַכַּוָּנָה דְּאִלּוּ הָיוּ הַרְבֵּה אֵין רְאוּי לִשְׁתּוֹת כָּךְ לְרֹב בְּנֵי אָדָם בְּלִי סְנִנּוֹן, (מ) וְהוּא הַדִּין אִם יֵשׁ בְּהַיַּיִן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שְׁנוּי לְכֻלֵּי עָלְמָא אָסוּר: (כד) קְלִפָּתָן הַיְרוּקָה. דְּזֶה דְּמֵי כְּמִתּוֹךְ הַשְּׁבֻלִּין, אֲבָל לְכֻלֵּי עָלְמָא א]מֻתָּר לְשַׁבֵּר הַקְּלִפָּה הַקָּשָׁה (י״ח) וְלִקְלֹף גַּם הַקְּלִפָּה הַדַּקָּה שֶׁעַל הָאֱגוֹז גּוּפָא, וּכְדִלְקַמָּן בְּסוֹף סִימָן שכ״א (משנ״ב ס״ק פד). לוּזִים וּבָטְנִים שֶׁנִּשְׁתַּבְּרוּ וְנֶעֱדַיִן הֵם בִּקְלִפָּתָן, מֻשְׁמַע מִדִּבְרֵי הַפְּרִי מְגַדִּים בְּסִימָן זֶה (א״א סק״ג) שֶׁיֵּשׁ לְזַהֵר לְבָרֵר הָאֹכֶל מִתּוֹךְ הַקְּלִפּוֹת וְלֹא לְהַנִּיחַ, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁדַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל מִיָּד וּמְשׁוּם בּוֹרֵר. אֲבָל לְקַמָּן בְּסִימָן תק״ל הַבִיא הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ד) בְּשֵׁם הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמֹה (בביצה פ״א ס״י מב), דְּדָבָר זֶה שָׁקוּל הַקְּלִפָּה מֵהֶן, בִּכְלַל תִּקּוּנָא אִכְלָא הוּא וְלֹא שַׁיָּךְ בְּרִירָה בָּזֶה, וְאַף שֶׁהִקְשָׁה עָלָיו הַמַּגֵּן אַבְרָהָם, כְּבָר יִשְׁבוֹ בְּסֵפֶר אֵלִיָּה רַבָּה (שם סק״ד) וְהֵבִיאוֹ הַפְּרִי מְגַדִּים שָׁם, דְּכֵיוָן שַׁדַּעְתּוֹ לֶאֱכֹל מִיָּד שָׁרִי: ז (כה) מְלִילוֹת מֵעֶרֶב שַׁבָּת. הוּא הַדִּין דַּאֲפִלּוּ אִם מָלַל מֵעֶרֶב שַׁבָּת וְכֵנַ״ל (ס״ו), גַּם כֵּן מֻתָּר לְנַפֵּחַ בְּיָדוֹ אַחַת וּכְדִלְקַמָּן, וְהַאי דְּנָקֵט מֵעֶרֶב שַׁבָּת, לְאַשְׁמְעִינַן דַּאֲפִלּוּ הָיוּ לוֹ הַרְבֵּה מְלִילוֹת גַּם כֵּן מֻתָּר לְנַפֵּחַ בְּיָדוֹ אַחַת [רַמְבַּ״ן בְּמִלְחָמוֹת (נא. ד״ה ועוד וההיא)]: (כו) בְּקִנּוֹן וְתַמְחוּי. גְּזֵרָה (י״ט) מִשּׁוּם נָפָה וּכְבָרָה, דְּיֵשׁ בָּזֶה חִיּוּב חַטָּאת: (כז) וְלֹא בְּשָׁתֵי יָדָיו. דְּהֵינוּ לְדַבֵּק שְׁתֵּי יָדָיו כְּאַחַת וְלִקֵּט בִּשְׁנֵיהֶם וּלְנַפֵּחַ, וְהוּא הַדִּין דְּמֵיד לֵיד חֲבֵרְתָּהּ (כ) אֵין נָכוֹן לְדַעַת הָרַמְבַּ״ם (פכ״א ה״י): ח (כח) אֵין שׁוֹרִין וְכוּ׳. הוּא הַדִּין אִם יֵשׁ פְּסֹלֶת וְאֹכֶל מְעֹרָבִין, אָסוּר לִתֵּן בְּמַיִם כְּדֵי שֶׁיִּפֹּל הַפְּסֹלֶת לְמַטָּה כְּגוֹן עָפָר, אוֹ שֶׁיְּצִיץ לְמַעְלָה כְּגוֹן תֶּבֶן, [מַגֵּן אַבְרָהָם (סק״ט)]: (כט) הַכַּרְשִׁינִין. הוּא (כא) מַאֲכַל בְּהֵמָה, וְהוּא הַדִּין תַּפּוּחֵי אֲדָמָה וְכָל כְּהָאי גַּוְנָא לֹא יִתֵּן עֲלֵיהֶם מַיִם מִכְּדֵי לְהָסִיר הָאִבְק וְהָעָפָר מֵעֲלֵיהֶם: (ל) אַף עַל פִּי שֶׁנּוֹפֵל וְכוּ׳. כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּן לְכָךְ: ט (לא) מְשַׁמֶּרֶת. כְּלִי שֶׁמְּסַנְּנִין בָּהּ הַשְּׁמָרִים וְהַיַּיִן יוֹרֵד זַךְ וְצָלוּל: (לב) אָסוּר לִתֵּן וְכוּ׳. וְחִיּוּב חַטָּאת נְמִי יֵשׁ בָּזֶה, (כג) מִשּׁוּם בּוֹרֵר שֶׁנִּבְרָר הָאֹכֶל מֵהַפְּסֹלֶת עַל יְדֵי זֶה, אוֹ מִשּׁוּם מְרַקֵּד, עַיֵּן שָׁם בְּגֶמָרָא (קלח.): (לג) צְלוּלִים. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁיִּהְיוּ הַשְּׁמָרִים צְלוּלִים (כג) וְהַמַּיִם יְזוּבוּ מֵהֶם עִם מִקְצָת מִן הַיַּיִן שֶׁנִּשְׁאַר בְּלוּעַ בּוֹ, (כד) וְהַטַּעַם שֶׁאֵין בִּנְתִינַת מַיִם מִשּׁוּם בּוֹרֵר, שֶׁהַמַּיִם שֶׁהוּא נוֹתֵן צְלוּלִים הֵם וְאֵין בָּהֶם דָּבָר שֶׁצָּרִיךְ לְבָרֵר מֵהֶם. מַתִּיר לִתֵּן בְּשַׁבָּת מַיִם עַל גַּבֵּי שְׁמָרִים שֶׁנִּשְׁאֲרוּ בְּחָבִית וְקוֹלְטִין הַמַּיִם טַעַם הַיַּיִן, וּמוֹצִיאִין אוֹתָן בְּשַׁבָּת וְשׁוֹתִין אוֹתוֹ [אַחֲרוֹנִים]: י (לד) מֻתָּר. כֵּיוָן דִּבְלָאוֹ הַסְּנוּן גַּם כֵּן הֵם צְלוּלִים וּרְאוּיִים לִשְׁתּוֹת לָכֵן אֵין בָּזֶה מִשּׁוּם בּוֹרֵר. וּצְלוּלִים (כה) אֵלּוּ שֶׁאֵין בָּהֶם שְׁמָרִים כְּלָל, וְאֵין מְסַנְּנִין אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיִּהְיוּ צְלוּלִין בְּיוֹתֵר. וְכֵן מַשְׁקֶה שֶׁקָּדִים הַכְּתוּשִׁין מֵעֶרֶב שַׁבָּת מֻתָּר לְסַנֵּן בְּשַׁבָּת, הוֹאִיל דְּיִכוֹלִים לִשְׁתּוֹתוֹ כָּךְ בְּלִי סְנִנּוֹן [אַחֲרוֹנִים]: (לה) קֶסֶמִין דַּקִּין. אִיתָא בְּסַמַ״ג קָצַת קֶסֶמִין, וְהַכַּוָּנָה דְּאִלּוּ הָיוּ הַרְבֵּה אֵין רְאוּי לִשְׁתּוֹת כָּךְ לְרֹב בְּנֵי אָדָם בְּלִי סְנִנּוֹן, (מ) וְהוּא הַדִּין אִם יֵשׁ בְּהַיַּיִן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יח) אֵלְיָה רַבָּה (סק״י): ז (יט) רַשׁ״י (עד. ד״ה פטור, ע״ש) וְרַמְבַּ״ם (פכ״א ה״י): (כ) וְהַטּוּר מַגֵּן בָּזֶה, וּמִלְּשׁוֹן הַגְּמָרָא (ביצה יד.) מֻשְׁמָע יוֹתֵר כְּדַעַת הָרַמְבַּ״ם, וְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה אין מוללין) שֶׁנִּדְחַק בָּזֶה: ח (כא) רַמְבַּ״ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (בפיהמ״ש), וְלִפְלָא שֶׁלֹּא הֶעְתִּיק הָרַמְבַּ״ם הַמִּשְׁנָה בְּהֲלָכוֹתָיו, וְלִפְי הַנִּרְאֶה שָׁם שֶׁהוּא מִפֶּרֶשׁ הַמִּשְׁנָה בְּעִנְיָן אַחֵר, דְּהֵיינוּ שֶׁעַל יְדֵי הַשְּׁרִיָּה הוּא מְשַׁנֶּה אוֹכְלָא אוֹ מִטְרַח בְּאוֹכְלָא, לְכָל אָמוֹרָא כְּדֵאִית לֵיהּ בְּשַׁבָּת (קנ״ו) [קנ״ה] עַמּוּד א׳ עַיֵּן שָׁם, וְכָתַב הַשַּׁ״ז (סק״ד) לְאִסּוּר, וְסַיָּם וַאֲפִלּוּ אִם כְּבָר נִתְקַן מֵעֶרֶב שַׁבָּת, אֵין לִסְמֹךְ הַקְּטָנִיּוֹת מִן הַקְּלִפּוֹת אֶלָּא מַה שֶּׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל מִיָּד, וְעַיֵּן סִימָן של״ו סָעִיף ח׳ (ט״ז סק״ח): ח (ט) שׁוֹרִין. צָרִיךְ לוֹמַר שׁוֹלִין. ט״ז (סק״ה). וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ט) דְּהוּא הַדִּין אִם יֵשׁ פְּסֹלֶת וְאֹכֶל מְעֹרָבִין אָסוּר לִתֵּן מַיִם עֲלֵיהֶם כְּדֵי שֶׁיִּפֹּל הַפְּסֹלֶת לְמַטָּה כְּגוֹן עָפָר, אוֹ שֶׁיְּצִיץ לְמַעְלָה כְּגוֹן תֶּבֶן, עַיֵּן שָׁם: י (י) קֶסֶמִין. וְהוּא הַדִּין אִם יֵשׁ בּוֹ קְמָחִין נְמֵי מֻתָּר לְסַנְּנוֹ. רַשׁ״י (קלט: ד״ה כדי). וְהֵיינוּ דְּרֹב אִינְשֵׁי לֹא קָפְדִי בְּהָכֵי. ט״ז (סק״י) בְּשֵׁם הָרַ״ן (נז: ד״ה גמ׳). וּלְפִי זֶה נְמִי מֻתָּר לְנַפֵּחַ קַשׁ אוֹ קֶסֶמִין לְצַד אֶחָד כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לִשְׁתּוֹת הַמַּיִם אוֹ הַיַּיִן, דְּכֵיוָן דִּבְלָאוֹ הָכִי מִשְׁתַּתֵּי מֻתָּר. הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק

(מא) וְנִכְלָל הַדִּין הַזֶּה בְּמַה שֶּׁנֶּאֱמַר שָׁם: ט (מב) כֵּן פְּסַק הָרַמְבַּ״ם (פ״ח ה״א). וְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה משמרת) וּבְמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה משמרת): (מג) (פְּרִישָׁה) [לְבוּשׁ], וְכֵן שָׁכָתַבְתִּי מוּכָח (בִּלְבוּשׁ) [בְּפְרִישָׁה] (סק״ח) וְהָרַב עוֹבַדְיָה מִבַּרְטְנוּרָא (פ״כ ס״ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מד) לְבוּשׁ: י (מה) כֵּן כָּתַב הָרַ״ן (נז: ד״ה ומצאנו) וְהוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ויין) וּבְכַמָּה אַחֲרוֹנִים: (מו) בַּ״ח (ס״ו): (מז) עַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה (ד״ה קיסמין):

כתב (ס׳ שכד ס״א): נוטלו בכברה ונותנו לתוך האבוס ואע״פ שהמוץ נופל לפעמים מאליו דרך נקבי הכברה כיון שאינו מכוין לכך ולא פסיק רישיה הוא]. ג] ובשו״ע הרב (ס״ג) כתב: הואיל וראוי לשתיה לרוב בני אדם. ד] ובשו״ע הרב (ס״ג) כתב: יין או מים שהם צלולים מותר לסננן במשמרת כדי שיהיו צלולים יותר או אפילו מפני הקמחין שע״פ היין [וכמו שפסק בביה״ל].

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] בסידור הרב כתב שטוב למנוע מלאכול אגוזים אא״כ הוציאם מקליפתם בע״ש, ואף שאין איסור בורר בקילוף על מנת לאכלו לאלתר, מ״מ לאחר שהוסרה הקליפה יש לחשוש שמא יוציא חתיכת קליפה מבין הפירות וחייב משום בורר. **ב]** ולשון שו״ע הרב (סי״א) הוא: אע״פ שהפסולת נופל דרך נקבי הכברה [אבל לענין תבן

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah